

שיחת השבוע

ספרים

ביאורים בספר התניא

מאת שמואל יצחק ג'ד יודייקן
בהוצאת דעת קדושים

המחבר ליקט פנינים מאוצר תורתו של הרבי מליובאוויטש ושיבצן על-פי פרקי התניא. 944 עמ'. טל' 052-7155039.

הפרשה בה נולדת

מאת רפאל כהן
בהוצאת המחבר

הספר מציע לקורא לגלות את ייעודו האישי בתוך הפרשה שבה נולד. יש כאן מבט מקורי על פרשת השבוע, לאור תורת החסידות. 256 עמ'. טל' 050-5363861.

אוצר החסידים

מאת יוסף אשכנזי
בהוצאת חזק

הספר משרטט את דמותם של שלושים וחמישה חסידים דגולים ועובדי ה', שחיו בארץ. 560 עמ'. טל' 1-700-704120.

סודות הקאוצ'ינג היהודי

מאת בני גל
בהוצאת DSB אימון יהודי

אימון אישי (קאוצ'ינג) הוא מושג מקובל בימינו. המחבר מגיש כאן את סודות האימון היהודי, כפי שהם עולים מן המקורות היהודיים. 267 עמ'. טל' 03-6133555.

זמני השבוע

ניו יורק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
4:19	4:51	5:13	4:31
5:19	5:53	6:07	5:27

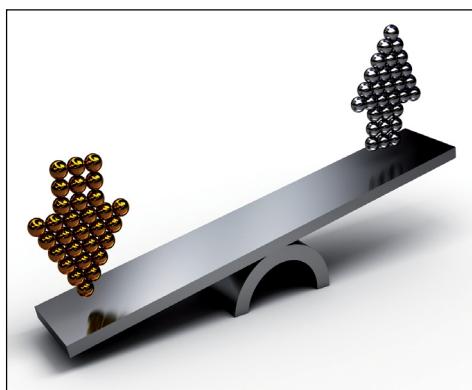
294 בתי חב"ד מוקד חב"ד
לשירותכם *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 60840
טל' 972-72-2770100 • פקס 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

מערכת הבחירות בליבנו פנימה

מה יש בה, במערכת בחירות, שהיא מעוררת יצרים עזים כליכך? והלוא למחרת הבחירות יחייכו איש אל רעהו, ישלבו ידיים ויתבדחו זה עם זה

אין רגע דל. כשזה קם זה נופל (צילום: Shutterstock)

ב ארה"ב נסתיימה מערכת הבחירות ואצלנו היא רק מתחילה, אבל בעצם טבעה של מערכת בחירות יש דבר מעורר מחשבה. מה יש בה, במערכת בחירות, שהיא מעוררת יצרים עזים כליכך? פתאום הכול מתמלאים רוח קרב ונלחמים אלה באלה כאילו זה מאבק לחיים ולמוות. והלוא למחרת הבחירות יחייכו איש אל רעהו, ישלבו ידיים ויתבדחו זה עם זה.

יצרים בעוצמות דומות מעוררת כל תחרות ואפילו משחקי ספורט. הכול יודעים שזה רק ספורט, אבל אם תביטו באוהדים של קבוצה מסוימת בשעת משחק תרגישו שבעבורם המשחק הזה הוא עכשיו כל העולם כולו. הם מוכנים לעשות הכול להצלחת קבוצתם, והם שונאים שנאת-מוות את הקבוצה היריבה.

זבזב האוצרות

את ראשיתו של המאבק הזה אנו קוראים בפרשת השבוע. זה המאבק הנצחי בין יעקב לעשיו. בין 'איש תם' ובין 'איש יודע ציד'; בין 'יושב אוהלים' ובין 'איש שדה'. המאבק העתיק הזה מתחולל בנפשו של כל אחד ואחד מאיתנו. זה מאבק בין האמת ובין השקר, בין התום ובין הערמומיות, בין התמסרות לערכי תורה ומצוות ובין כניעה לפיתויי העולם.

ואמרו חז"ל שבמאבק הזה אין רגע דל, אין שביתת-נשק. "כשזה קם - זה נופל, וכשזה נופל - זה קם". אנחנו חייבים לנצח, כי אם נירדם בשמירה, ינצח הצד השני.

מערכת בחירות מלמדת אותנו באיזו התלהבות עלינו לנהל את המאבק הזה. פעילים בימי בחירות לא יוותרו על שום מאחז ועל שום מצביע פוטנציאלי. הם יילחמו כאריות על כל קול, מתוך תחושה שכל קול יכול להיות מכריע. כך בדיוק עלינו לנהל את המלחמה הפנימית. להילחם על כל מצווה ועל כל רגע של תפילה או תורה. לדחות כל הרהור עברה וכל פיתוי של יצר הרע. לחוש שכל מעשה קטן שלנו מכריע את הכף.

ותורת החסידות מלמדת שהקב"ה מבזבז את כל האוצרות בעבור הניצחון במלחמה, והוא נותן לנו את כל הכוחות ואת כל השפע הדרוש כדי שנסיים את המערכה הזאת בניצחון, עד ש'ויהיה ה' למלך על כל הארץ'.

החיים כמשחק

מערכת בחירות, כמו תחרות, מעוררת כוח עמוק מאוד בנפש האדם - את מידת הניצחון. זה כוח שעומד מעל ההיגיון. האדם מוכן לעשות הכול כדי לנצח, ובשעה זו אין הוא שוקל שיקולים של עלות מול תועלת. פעמים רבות בני-אדם נאבקים בבתי-משפט בחירוף-נפש על עניינים פעוטים, ומוציאים הון רב כדי לנצח. כי הניצחון נהפך למטרה בפני עצמה, שמעבר לכל דבר אחר.

תורת החסידות ממחישה את עוצמתה של מידת הניצחון ממלך שמוכן לבזבז את האוצרות היקרים ביותר הטמונים בבית גנזיו כדי לנצח במלחמה. גם אוצרות שבזמנים כתיקונם מוסתרים בחדר לפנים מחדר ואיש אינו רשאי לראותם - מוצאים למכירה בעבור ניצחון המלחמה. כי בעבור הניצחון מבזבזים את כל האוצרות.

ולמעשה, החיים בעולם הזה הם חלק מ'משחק' אחד גדול. הקב"ה ברא עולם שבו נטושה מלחמה מתמדת בין שני צדדים - הטוב והרע. "זה לעומת זה עשה האלוקים", אומר קוהלת. כנגד צד הקדושה ברא הקב"ה את ה'סטרטא אחרא' [=הצד האחר]. כנגד כוחות הבניין והיצירה - את כוחות ההרס והחורבן. ואנחנו השחקנים ב'משחק' הזה.

איך להשתמש במידת הגבורה

כל-כך עד שלא יצא מארץ-ישראל כל ימי חייו (מעלה שלא הייתה באברהם וביעקב), ובכל-זאת הפעיל בנפשו את מידת ה'גבורה' כדי להתעסק עם עשיו, והוא עשה זאת ברצון ומתוך תענוג וחשק, כמו שנאמר "ויאהב יצחק את עשיו" - מפני שהוא 'זרעו'.

לא יחסר דבר

יכול יהודי לטעון שאמנם חשוב מאוד לפעול עם אנשים פשוטים וללמוד עם ילדים קטנים, אבל מה יהיה על כל המדרגות הגבוהות שהיה יכול להשיג לו היה מנצל את הזמן לצורך התעלות אישית.

על כך משיבים לו בפסוק השני: "הון ועושר בביתו". גם כשהוא 'יורד' ממדרגתו כדי למלא את רצון הקב"ה ולפעול עם אנשים פשוטים או עם ילדים קטנים, הקב"ה דואג שיהיה "הון ועושר בביתו" - שלא יחסר לו דבר בגשמיות וברוחניות, ושיהיה לו 'הון ועושר' אמיתיים, שהם הנכסים הרוחניים, ובתכלית השלמות.

(תורת מנחם כרך לה, עמ' 61)

אמרת השבוע

אבל ומריבה

בבית-הכנסת בעיר בריסק פרצה מריבה בין שני אבלים, שכל אחד ואחד מהם רצה להיות שליח ציבור ולהתפלל לפני התיבה. המריבה התפתחה לחילופי דברים חריפים, עד שהרוחות התלהטו ואחד הניצים קם על חברו והכה אותו מכות נמרצות.

הגיב על כך הגאון רבי יוסף-בער מבריסק: "התורה מספרת שעשיו אמר 'יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי'. ולכאורה, למה היה צריך להמתין עד פטירת אביו, והלוא היה יכול לבצע מיד את זממו? אלא אפילו עשיו לא רצה להיות סתם רוצח שפיל. לכן אמר שימתין עד פטירת אביו, ואז בוודאי תפרוץ מריבה בינו ובין יעקב על הזכות לגשת לעמוד התפילה, וזו תהיה שעת-כושר טובה להתנפל עליו ולהכותו..."

פתגם חסידי

"כל דור הנחות מחברו - מנהיגו גדול ממנו. למה הדבר דומה, לחולה. כל המסוכן מחברו - נזקק לרופא גדול ממנו" (רבי יצחק-מאיר מגור)

השפע, לחלק אותו לחלקים, כדי שיתאים לכלי-הקיבול של המקבל; בבחינת "מעט-מעט אגרשנו מפניך".

זו גם דרך החינוך של תלמידים, המכונים 'זרעו', ככתוב "ושיננתם לבניך, אלו התלמידים". אף כאן יש לנהוג בדרך של "גיבור בארץ יהיה זרעו" - להתאים את השפע לפי ערך כלי התלמיד. יש מי שנדרש מהם ללמוד בעיון ובהעמקה, ויש מי שצריכים ללמוד א"ב. כל תלמיד צריך לקבל שפע במינון המותאם לו.

לרדת ולפעול

השימוש במידת ה'גבורה' נדרש לא רק כלפי הזולת אלא גם כלפי האדם עצמו. מכיוון ש"אדם קרוב אצל עצמו", ו"על כל פשעים תכסה אהבה", ובמיוחד האהבה העצמית שאדם אוהב את עצמו - הוא עלול להעריך את עצמו יתר על המידה, ולטעון שלא מתאים לאדם במדרגתו להשפיל את עצמו וללמוד עם אנשים פשוטים או עם ילדים קטנים.

גם על כך אנו למדים הוראה מיצחק אבינו. אמנם הוא היה 'עולה תמימה', ומעלתו גדולה

פרשת תולדות מספרת על יצחק אבינו, על רצונו לברך את עשיו ועל הצלחתו של יעקב לקבל את הברכות. בווהר נאמר שכאשר יצחק אבינו בא לסוכה, ביום שהוא ה'אושפיז' הראשי, הוא אומר את הפסוקים "גיבור בארץ יהיה זרעו... הון ועושר בביתו".

הפסוק "גיבור בארץ יהיה זרעו" מתאים ליצחק, שכן מידתו היא מידת הדין והגבורה. אין זו מידת הדין והגבורה כשהיא לעצמה, אלא היא בבחינת 'חסד שבגבורה', כלומר, הפעלת הגבורה היא למטרה של חסד. לכן גם הגשם נקרא 'גבורות גשמים', כי נדרשת פעולה של 'גבורה' להפריד את טיפות הגשם זו מזו, כדי שהעולם יוכל לקבל את השפע ושהגשם לא ייהפך לשיטפון.

התאמת השפע

כך יש לנהוג גם בהנחלת ענייני תורה ויהדות. אמנם התורה היא תורת אמת, ואין בה מקום לפשרות, אך סדר העבודה בהשפעה על הזולת חייב להיות בדרך של טיפין-טיפין, בשימוש נכון במידת ה'גבורה' - לצמצם את

מן המעיין

ברכות יצחק ליעקב | מאת הרב אליעזר ברוד

מה החשוב

"וייתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ" (בראשית כז, כח). בברכות לעשיו אמר יצחק להפך, "משמני הארץ ומטל השמים" - תחילה ארץ ולאחר מכן שמים. כי בברכותיו הקדים יצחק לכל אחד את מה שהוא החשוב אצלו: יעקב רואה את העיקר בענייני שמים, ואילו עשיו מתמקד בענייני ארץ.

(מאוצרו הישן)

בן הדבר תלוי

נאמר במדרש: "וייתן לך" - בזכותך ובך הדבר תלוי. שהרי נאמר - "יפתח ה' לך את אוצרו הטוב", כלומר שפתיחת האוצר העליון, שהוא אוצרו הטוב, להשפיע רוב טוב לבני-ישראל תלויה באדם עצמו, בקיום התורה והמצוות.

(ספר המאמרים תרפ"ט)

עשר כנגד עשרה

"וייתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש". בפסוק זה עשר מילים, כי יעקב נתברך בעשר ברכות, כנגד עשרת הדיברות שעתידיים בני-ישראל לקבל.

(בעל הטורים)

גביר לאחיי

"הִנֵּה גביר לאחיי" (בראשית כז, כט). גביר תהיה לאחייך, שיהיו יהודים נהנים מעושרך. לא כפי

שנוהגים לצערנו עשירי ישראל מסויימים, התורמים את תרומותיהם הגדולות למטרות זרות ומתעלמים מאחיהם.

(הדרש והעיון)

עושר בהדרגה

"וייתן לך - ייתן ויחזור וייתן" (רש"י). העושר הוא ניסיון גדול לאדם. ניסיון גדול יותר הוא בעושר שבא פתאום, והוא עלול לקלקל את האדם ולהשחיתו. על כך הייתה הברכה "וייתן ויחזור וייתן", שהשפע יבוא במנות, בהדרגה.

(כתב סופר)

כוח להתעלות

"ייתן" - הקב"ה ייתן את ההשפעה עצמה בשלמותה, ו"יחזור וייתן" - הוא ייתן גם את הכוח והיכולת שהמושפע ינצל את ההשפעה כדי להתעלות בכוח עצמו.

(לקוטי שיחות)

שמירה יתרה

במוצאי שבת-קודש האדם נזקק לשמירה יתרה, כי בשעה שקדושת השבת מסתלקת מבני ישראל ומתחילים ימות החול משתדלים הכוחות החיצוניים לתפוס את מקום הקדושה. לכן תיקנו לומר פסוקי "וייתן לך" במוצאי שבת-קודש, כי צריכים אז ברכה מיוחדת להתברך בברכות שמים מעל.

(רבי מנחם-מנדל מקוצק)

חסד ויושר

הזימון הפתאומי של ר' שמואל אל בית המושל לא בישר טובות. זה זמן חש כי יחסו של המושל כלפיו נשתנה ונעשה קריר ונוקשה. היה ברור לו כי זימונו אליו קשור לשינוי הזה, אולם במה העניין – לא ידע.

ר' שמואל היה סוחר מצליח בעיר ריישה שבגליציה. כאשר שמע כי מושל המחוז מודיע על מכרז לניהול סחר העצים ביערותיו, שקל להציע את מועמדו. כחסידי נאמן פנה אל רבו, רבי אברהם יהושע העשיל, האוהב ישראל, מאפטה. לאחר שקיבל את הסכמתו וברכתו ניגש למכרז, ובסופו של יום אכן זכה.

תנאי החוזה, שנחתם לעשר שנים, היו טובים ביותר. גם יחסו של המושל היה אדיב, ור' שמואל החל לנהל בכישרון את סחר העצים. מצבו הכלכלי אפשר לו לקבוע עיתים לתורה ולעזור לאחיו ביד נדיבה.

במרוצת הזמן רכש את אמונו של המושל, וזה מינהו גם למנהל אחוזותיו הפרטיות וסמך עליו בעיניים עצומות. הערכתו של המושל ליושרו של ר' שמואל הייתה גדולה כל כך, עד שלא דרש ממנו דוחות כתובים, אלא הסתפק במסירת הכספים ורווחי האחוזות בסיכום השנתי שמסר לו ר' שמואל על־פה.

הצלחתו של ר' שמואל הייתה לצנינים בעיני עובדי האחוזות הגויים, וקנאתם בערה בהם. נוסף על היותו אדם זר, לעומתם הוותיקים, עובדת היותו יהודי הגבירה את תשוקתם לקלקל את אושרו ולראות במפללו.

הללו תכננו את צעדיהם בהירות, אט־אט טפטפו באוזניו של המושל דברים בגנותו של מנהלו היהודי. פה ושם העירו על חשדות שיש להם כביכול נגדו. הם אף הצליחו לקשור קשרים עם אחד מעובדי לשכתו של ר' שמואל, והשיגו העתקים של מסמכים כספיים.

עכשיו הייתה בידם האפשרות להשלים את המזימה. הם ערכו דוח, על בסיס המסמכים שהוצאו ממשדרו של ר' שמואל, והציגו תמונה שר' שמואל מעלים מהמושל מדי שנה הכנסות רבות ומשלשל את רוב הכסף לכיסו.

דעתו של המושל כבר בשלה להאמין בעלילה שנירקמה כנגד המנהל היהודי. כשראה את הדוח רתח מזעם. מעתה העסיק אותו רק עניין אחד – כיצד להעניש את היהודי כראוי ולהוציא ממנו את הכספים שגזל ממנו.

בפיק רגליים עמד ר' שמואל לפני המושל, וזה שפך עליו את חמתו. "עכשיו אני מבין מדוע נמנעת מלהגיש לי דוח כספי כתוב ומסודר", רעם קולו. "מתברר שההכנסות האמיתיות היו גדולות בהרבה מהסכומים שהיית מעביר לי. עכשיו אני דורש שתביא אליי את כל פנקסי החשבונות. אשווה את ההכנסות מול ההוצאות, ואת כל המגיע לי תשלם

עד הפרטה האחרונה!"

דברי המושל נפלו על ר' שמואל כרעם ביום בהיר. המושל תובע ממנו הון עתק, דבר שיביא אותו לידי פשיטת רגל. במיוחד כאב לו על שהמושל רואה בו אדם שהפך את אמונו וגנב את כספו.

בצר לו נסע מיד אל רבו, האוהב ישראל מאפטה, ותינה לפניו את כל

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

צחוקו של יצחק

בזמן הגאולה תשלט מידתו של יצחק אבינו, ועל כך אומרת הגמרא (שבת פט,ב), שלעתידי לבוא יאמר ליצחק "כי אתה אבינו" – כלומר, מידתו תהיה אז המידה העיקרית והשלטת. שמו של יצחק אבינו קשור לשמחה, כפי שמפורש בתורה בעניין לידתו של יצחק (בראשית כא,ו): "ותאמר שרה צחוק עשה לי אלוקים". בשמו של יצחק טמון גם רמז, שהשמחה הקשורה בו תפרוץ רק לעתידי לבוא, בזמן הגאולה, שכן 'יצחק' הוא בלשון עתיד – אז, בבוא הגאולה, הוא יצחק וישמח.

זמן הגאולה הוא אכן זמן של שמחה גדולה. על כך נאמר (תהילים קכ"ב): "אז יימלא שחוק פינו" – אז, בבוא הגאולה (כפי שנאמר קודם לכן: "בשוב ה' את שיבת ציון"), יפרוץ השחוק החוצה, מרוב השמחה.

שמחת המלך

ה'שחוק' והשמחה של הגאולה יתגלו מכוח העבודה שנעשתה על־ידי עם ישראל בתקופת הגלות. צחוק ושמחה פורצים על־ידי חידוש כלשהו. הטוב עצמו, אפילו טוב עילאי, אינו מביא כל־כך צחוק ושמחה. מתי הצחוק פורץ? כשיש משהו מפתיע, דבר שיש בו משום חידוש.

בתורת החסידות מובא על כך משל מ'ציפור המדברת' (תוכי), שמשעשעת את המלך. יש להניח שלמלך אין מחסור בבני־אדם שמדברים, ואפילו יש לו דיי והותר אנשים חכמים שמשמיעים בדרייחמה. אולם הצחוק והתענוג שלו באים דווקא מציפור שפולטת כמה מילים. מדוע? משום שכאשר אדם מדבר אין בכך משום חידוש, אבל כשציפור מדברת – זה דבר מפתיע, בלתי־צפוי, ולכן הוא גורם צחוק ותענוג.

כך יש להבין את שמחת הגאולה. דווקא מפני שהגאולה באה אחרי הגלות, היא מביאה עמה שמחה גדולה לאין־ערוך מאשר אילו הייתה קיימת מלכתחילה. דווקא משום שהגאולה באה לאחר שעם ישראל היה שרוי בעולם שיש בו הסתר־פנים והעלם האמת, ואף־על־פיכך נלחם בחשכה הרוחנית והביא את אור ה' לעולם – גורם הדבר שמחה לאין־קץ, שכן זה דבר־חידוש, שמביא 'צחוק' ושמחה למלך עצמו.

זו הייתה גם מידתו של יצחק אבינו, שעסק בחפירת בארות. גם בחפירת באר במדבר יש שמחה הנובעת מהחידוש שבדבר – באים למקום יבש וצחיח, ואין מסתפקים בהבאת מים ממקום אחר, אלא הופכים את המדבר עצמו לגן רווה, על־ידי שחופרים באר בתוך המדבר, ומוצאים את המים שהיו חבויים בו. כך גם הגאולה – היא באה לאחר שעם ישראל 'חפר' ומצא בתוך הגלות את האמת האלוקית, ולכן הדבר מביא שמחה רבה ביותר.

מחול שאין לו סוף

איך מבטאים שמחה? כמובן, על־ידי ריקוד שמח. וגם זה יבוא בזמן הגאולה, כפי שהגמרא מתארת (סוף תענית): "עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם". זו תהיה שמחה כפולה, של הקב"ה ושל עם ישראל – הקב"ה ישמח בעמו ועם־ישראל ישמח בה', והם יבטאו שמחה זו על־ידי 'מחול' משותף.

ה'שחוק' והשמחה הללו יתבטאו בצורת 'מחול'. על 'מחול' אומר רבנו בחיי (תרומה כה,לא), שזה עיגול הרומוז לבל־יגבול "שאינו לו סוף". משמעות הדבר היא, שהשמחה שתהיה לצדיקים ב'מחול' הזה תהיה שמחה אין־סופית ובלתי־מוגבלת (וזו גם הגימטרייה של 'שחוק' – שעולה 414, בדיוק גימטרייה של 'אור אין־סוף'). אלה יהיו שמחה ועונג אין־סופיים ובלתי־מוגבלים.

וההכנה לשמחה עצומה זו של הגאולה היא על־ידי שכבר עכשיו, ערב הגאולה, אנו מתחילים לשמוח בשמחה הגדולה הצפויה לנו בקרוב ממש.

המעשה. להפתעתו אמר לו הרבי כי את ישועתו ישיג דווקא באזור מגוריו: "לך אל רבי קלונימוס־קלמן מקרקוב, הסמוכה לעירך, והוא ידריך אותך כיצד לנהוג". ר' שמואל כבר הספיק לשמוע על רבי קלונימוס־קלמן (בעל 'מאור ושמש'), שנודע במופתים המופלאים שחולל.

כשהתייצב לפני רבי קלונימוס־קלמן אמר לו הצדיק: "שוב לביתך, קח את פנקסי החשבונות ולך עמם אל המושל. הכול יבוא על מקומו בשלום". ר' שמואל כבר עמד להיפרד ממנו כשהצדיק הוסיף: "מציע אני שתסע הפעם ברכבת ולא בעגלה". סתם ולא פירש.

ר' שמואל, האמון על אמונת צדיקים, מיהר לעשות כעצת הרבי. הוא בא אל תחנת הרכבת, ובעודו ממתין לרכבת שמע קול נער בוכה ומייבב. הוא הביט לעבר מקור הבכי וראה נער גוי מתייפח. "למה אתה בוכה?", שאל את הנער, וזה ענה כי איבד את כל כספו, וכעת אין בידו הסכום הדרוש לנסיעה.

בלי לחשוב פעמיים הוציא ר' שמואל מכיסו עשרה רובל, נתן אותם בנדיבות לנער, הרגיעו ובירכו לשלום. הנער ניסה לתפוס בשולי בגדו כדי לדעת את שמו, אך ר' שמואל מיהר ועלה לרכבת.

כשחזר לביתו ריכז את כל פנקסי החשבונות והלך אל ביתו של המושל. בהיכנסו אל הבית נשמעה לפתע קריאה של נער: "אבא! אבא! זה היהודי שעזר לי".

ר' שמואל נדהם. מתברר שהנער שאיבד את כספו בתחנת הרכבת בקרקוב לא היה אלא בנו של המושל. הנער הוסיף וציין באוזני אביו, כי אף שעברו במקום נכרים רבים, איש מהם לא הטה אוזן לבכיו, ורק היהודי התעניין בו ועזר לו.

כשקלט המושל כי ר' שמואל נתן כסף לבנו בלי שום כוונה לקבל תמורה, נהפך ליבו לטובה. הוא העיף מבט בספרי החשבונות המסודרים ואמר: "כעת אני יודע בוודאות כי שקר טפלו עליך אנשים, מתוך קנאתם בך..."

המושל היה נרגש עד שהתקשה לערוך את חישובי הכספים, ולבסוף הפטיר: "אני רואה שהכול בסדר, ולכל היותר יש כאן סטיות קטנות. מכאן ולהבא תוכל להוסיף לנהל את האחוזות ברמה, ועם המתנכלים לך אגמור אני את החשבון..."

ר' שמואל חזר לביתו שמח ומלא הודיה לה', ובהודמנות הראשונה חזר אל הצדיק רבי קלונימוס־קלמן, להודות לו על עצתו וברכתו.

חוזרים לשורשים בבית השיטה

דברמה. "זה קרה אחרי מלחמת יום הכיפורים. הקיבוץ איבד אחד עשר מבניו. זו הייתה מכה קשה ביותר. התחלנו לשאול שאלות ונפער חלל בזהות, בתודעה וגם באידאליים. כמה שנים אחר כך אמרתי לחבריי: חייבים להקים כאן בית כנסת. בשנת תש"ס התחלתי לפעול בעניין ביתר רצינות".

ליל ראש השנה בבית הכנסת שבקיבוץ בית השיטה. עשרות תושבים נכנסים למבנה הצר. באחד המושבים יושב משה פלד, חבר כנסת לשעבר, בתפקידו החדש: הגבאי. דפי הסידור, שנקנה זה עתה, נרטבים מדמעות של אושר. הוא מביט בנכנסים, חבריו, תושבי הקיבוץ, שבעבור רובם זו הפעם הראשונה להתפלל בבית כנסת, ואינו יכול לעצור את רגשותיו.

זה קרה לפני שנתיים. יותר משמונים שנות התנגדות לדת ישראל נפרצו באחת. פלד וחבריו ניצחו - הם זכו להקים בית כנסת בקיבוץ הוותיק בעמק חרוד, לרגלי הגלבוה.

מרד לטוב ולרע

הקיבוץ נוסד לפני 84 שנים. "מיום היווסדו הוגדר הקיבוץ חילוני למהדרין", מספר פלד (68), יליד הקיבוץ. "המייסדים, מקצתם ניצולי שואה ומקצתם ילידי הארץ, מרדו בחינוך שקיבלו מהוריהם. זו הייתה תקופת המרד של הדור הצעיר".

פלד חוזר לימי הילדות: "המרד הוטמע בתוכנו, לטוב ולרע. לטוב - ההורים נלחמו על כיבוש הקרקע וכיבוש העבודה העברית. לרע - הניתוק המוחלט מהזהות היהודית. לא רוצים בית כנסת ולא שום סממן יהודי אחר".

עשרות שנים נמשכו החיים עלפי המתווה של דור המייסדים, אבל אטיאט החל להתרחש

פלד בהכנסת ספר התורה בבית השיטה

"הזהות שלנו"

בית הכנסת החל לפעול גם בשבתות. "תושבים באים להתפלל והאווירה חמימה במיוחד. כיום בית הכנסת מעניק למעשה שירותי דת למעוניינים. גערים חגגו כאן בר מצווה, תושבים בירכו 'הגומל', משפחות ישבו כאן 'שבעה' על קרובי משפחה", מפרט פלד, ומסיים: "אני מאמין שחברי הקיבוץ כולם יגיעו למסקנה שבית הכנסת הוא חלק בלתי נפרד מהחוויה התרבותית שלנו ומהזהות שלנו. זה מחוייב המציאות".

הצבעה גורלית

פלד נדהם מעוצמת ההתנגדות. בתוך יום חתמו מאתיים חברי קיבוץ על עצומה נגד בניית בית כנסת. "אמרתי לעצמי שאין טעם לריב עם חבריי, ומוטב לוותר", מספר פלד. "שש שנים לאחר מכן ניסיתי שוב. בהצבעה באקפת הקיבוץ הצביעו 45 אחוזים בעד ו-55 נגד. התוצאות היו ברורות, אבל נוכחתי בדבר משמעותי - אני לא לבד. חלק נכבד מתושבי הקיבוץ רוצה בית כנסת".

בשלב הזה החליט פלד שלא לוותר. "אמרתי לחברים: זהו, הדיון התייתר. אנחנו מקימים בית כנסת. 45 אחוזים זה ציבור שמגיע לו בית כנסת", הוא מספר. לפני שנתיים הוקם בית הכנסת. "בתפילה הראשונה הרגשתי שנעשתה היסטוריה של ממש, פשוט מהפך", אומר פלד. שנה לאחר מכן הוכנס ספר התורה לבית הכנסת, עלידי אחד מחברי הקיבוץ, לעילוי נשמת הוריו. "ההתרגשות הייתה עצומה, והחגיגה אינה נשכחת מהתושבים", הוא מספר.

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

שכחת ברכה

שאלה: מי ששכח והכניס לפיו מאכל או משקה בלי ברכה, מה יעשה?

תשובה: אם זה מאכל שאינו נמאס אם מוציאים אותו מהפה, כגון פולים, יש להוציאו ולברך עליו ואז לאוכלו. אם המאכל רך ונמאס בפליטתו - יש לסלקו לצד אחד בפה ולברך. אם הפה מלא במאכל ואי אפשר לומר את הברכה בביטול, יש לפלוט מהפה את המאכל (או חלק ממנו) כדי שיהיה אפשר לברך. ואם האדם כבר סיים לאכול ושכח לברך, טוב לאכול עוד מעט ולברך בתחילה.

מי ששכח והכניס לפיו משקה בלי ברכה, עדיף לפלוט אותו ולא ליהנות ממנו בלי ברכה. ואם המשקה הזה נחוץ לאדם ביותר, ואין לו עוד

ממנו, בולעו ואינו מברך עליו, ובכל זאת יהרהר במחשבתו את הברכה כשהמשקה בפיו.

לכתחילה יש לברך כשהפה נקי לגמרי, שנאמר (תהילים ע"א, ח): "יימלא פי הילתך". ודאי שאין לברך בשעת לעיסת מסטיק או מציצת סוכרייה וכדומה. לכן האוכל מאכל ואחריו מברך על משקה (כגון שאכל עוגה ואחר כך רוצה לברך על משקה), יבלע את כל המאכל שהכניס לפיו (ובכלל זה הפירוורים שנשארו בפה). כמו כן אם התאסף רוק בפה באופן שמפריע לאדם לדבר, יבלעו ואחר כך יברך.

כל זה לעניין ברכה, אבל לעניית אמן, או כל דבר שבקדושה, יש להשתדל לבלוע את המאכל שבפה לפני האמירה, אבל אין הכרח להוציא את המאכל מהפה, אפילו אינו נמאס עלידי כך.

מקורות: ברכות נ"א. שו"ע או"ח סי' קעב, ופסקי תשובות שם. קצות השלחן סי' נה.

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הצינן' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'צינן' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411
Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444
www.ohelchabad.org

חדש: סודות הגאולה

כל מה שצריך לדעת על הגאולה וביאת המשיח

דמותו של המשיח • תהליכי הגאולה • מה יהיה בימות המשיח • תחיית המתים • ועוד

ספר מרתק, מאיר עיניים, כתוב בסגנון קולח ובהיר, ניקוד מלא

להזמנות: טל' 1-718-6041020

